

MASTERI DENGAN

KOMIK SEJARAH

Tingkatan 1 Jilid 2

- Cara pembelajaran yang senang lagi efektif!
- Peta Memori
- Teknik menjawab soalan
- Sukatan Pelajaran PMR Terkini

SENARAI BUKU DALAM SIRI INI

Tingkatan 1	Jilid 1		Bab 1	Sejarah dan Kita
			Bab 2	Zaman Prasejarah
			Bab 3	Kerajaan Awal di Asia Tenggara
	Jilid 2		Bab 4	Pengasasan Kesultanan Melayu Melaka
			Bab 5	Kegemilangan Melaka
			Bab 6	Kemerosotan Melaka
	Jilid 3		Bab 7	Johor Menegakkan Semula Kewibawaan Kesultanan Melayu Melaka
			Bab 8	Kerajaan Negeri-negeri Melayu
			Bab 9	Warisan Kesultanan Melayu
			Bab 10	Sarawak
			Bab 11	Sabah
Tingkatan 2	Jilid 1		Bab 1	Kedudukan Strategik Mendorong Penguasaan British
			Bab 2	Kekayaan Hasil Bumi Mendorong Campur Tangan British
			Bab 3	Negeri-negeri Melayu Utara dan Johor Benteng Keselamatan British
	Jilid 2		Bab 4	Kekayaan Ekonomi Sarawak Mendorong Penjajahan Keluarga Brooke
			Bab 5	Kekayaan Ekonomi Sabah Menarik Minat Syarikat Borneo Utara British
			Bab 6	British Mengeksploit Ekonomi
	Jilid 3		Bab 7	Perjuangan Rakyat Tempatan Mengembalikan Kedaulatan Bangsa
			Bab 8	Kebangkitan Semangat Kebangsaan untuk Mengangkat Martabat Bangsa
Tingkatan 3	Jilid 1		Bab 1	Pendudukan Jepun di Negara Kita
			Bab 2	Malayan Union dan Persekutuan Tanah Melayu
	Jilid 2		Bab 3	Ancaman Parti Komunis Malaya dan Darurat
			Bab 4	Kerjasama antara Kaum ke Arah Kemerdekaan
			Bab 5	Kemerdekaan Negara 31 Ogos 1957
	Jilid 3		Bab 6	Perubahan Pentadbiran ke Arah Berkerajaan Sendiri di Sarawak dan Sabah
			Bab 7	Malaysia yang Berdaulat

KANDUNGAN

Cara Menggunakan Buku Ini	iii
Latar Belakang Cerita	iii
Watak-watak Utama	iii
Bab 4 Pengasasan Kesultanan Melayu Melaka	1
4.1 Parameswara Pengasas Kesultanan Melayu Melaka	3
4.2 Asal Usul Nama Melaka	9
4.3 Kegigihan Parameswara Membangunkan Kesultanan Melayu Melaka	10
4.4 Kaedah Pengkajian Sejarah	12
Peta Memori	16
Teknik Menjawab Soalan	17
Bab 5 Kegemilangan Melaka	20
5.1 Pentadbiran yang Sistematis	21
5.2 Pusat Perdagangan	30
5.3 Kematangan Hubungan Luar	41
5.4 Pusat Pengembangan Agama Islam	45
5.5 Pusat Kegiatan Ilmu	53
5.6 Perluasan Kuasa	54
Peta Memori	61
Teknik Menjawab Soalan	63
Bab 6 Kemerosotan Melaka	68
6.1 Kelemahan Kepemimpinan	69
6.2 Masalah Perpaduan	71
6.3 Kelemahan Askar Melaka	72
6.4 Kedatangan Portugis	73
Peta Memori	87
Teknik Menjawab Soalan	89

CARA MENGGUNAKAN BUKU INI

- 1 **Memahami Sejarah melalui Komik**
- 2 **Mengingati Isi-isi Penting melalui Peta Memori**
- 3 **Menguukuhkan Pemahaman melalui Teknik Menjawab Soalan**

LATAR BELAKANG CERITA

Sekumpulan remaja pergi mengembara di hutan semasa cuti sekolah. Mereka menjumpai sebuah bangunan misteri dan berjumpa dengan Profesor Han di dalam bangunan itu.

Professor Han merupakan seorang saintis dan sejarawan terkenal yang telahpun tinggal di bangunan itu selama 10 tahun. Tujuannya adalah untuk mengkaji sebuah artifak yang berbentuk seperti kapal angkasa.

Seorang daripada remaja itu dengan tidak sengaja telah mengaktifkan artifak itu dan melepaskan makhluk asing yang telah berhibernat di dalam artifak itu. Makhluk asing itu, QB, merupakan pelayar angkasa yang terjatuh ke Bumi pada 30 000 tahun dahulu. Artifak itulah kapal angkasa QB.

QB mendapati bahawa 12 kristal pada kapal angkasanya telah hilang. Tanpa kristal-kristal itu, kapal angkasa QB tidak akan berupaya untuk menjalankan pelayaran angkasa.

Selepas memeriksa rekod komputer di kapal angkasa, didapati bahawa kristal-kristal itu telah bertaburan pada zaman dan tempat yang berlainan. Untuk mendapatkan kristal-kristal itu semula, Profesor Han, kumpulan remaja, dan QB telah kembali pada zaman dahulu dengan kapal angkasa itu.

Dari sini, bermulalah pengembaraan mereka ke zaman dahulu...

WATAK-WATAK UTAMA

Jeffri

Johan

Meng

Sarah

Profesor Han

Bob

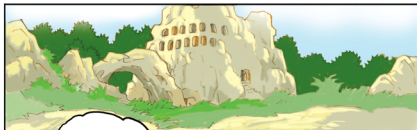

QB

Bab 4

Pengasasan Kesultanan Melayu Melaka

Mengapa Johan belum sampai?

Yalah, sudah lama kita tunggu.

Hai, selamat pagi!

Baik. Mari kita bertolak sekarang. Destinasi kita pada kali ini ialah Palembang pada tahun 1385.

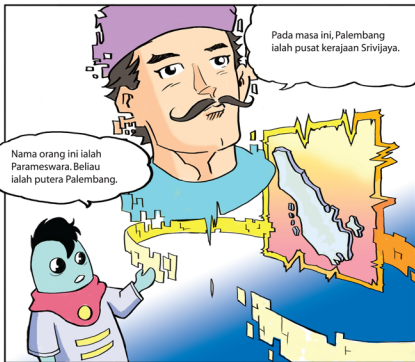
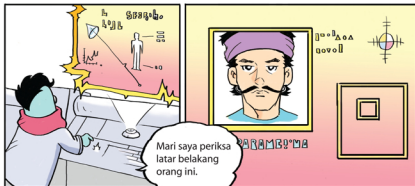

Saya membawa banyak makanan yang enak. Kita tak perlu risau akan makanan lagi.

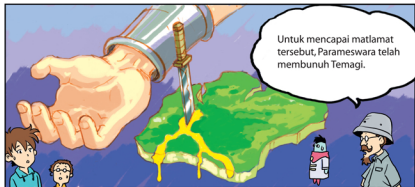

4.1 Parameswara Pengasas Kesultanan Melayu Melaka

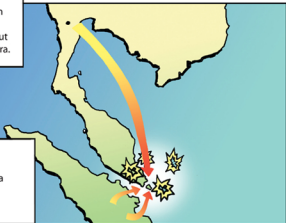

Kerajaan Siam amat marah terhadap pembunuhan Temagi dan cuba menuntut bela terhadap Parameswara.

Pada masa yang sama, kerajaan Majapahit cuba menakluki Temasik.

Ancaman daripada Siam dan Majapahit memaksa Parameswara sekali lagi berundur dan meninggalkan Temasik.

Setelah meninggalkan Temasik, Parameswara telah bergerak ke utara untuk mencari tapak baru bagi membina kerajaan.

Setelah singgah seketika di Muar, Parameswara dan pengikutnya telah sampai di sebuah perkampungan nelayan. Penduduk kampung itu terdiri daripada Orang Laut, orang Melayu, dan Orang Asli.

Parameswara berasa tempat itu mempunyai beberapa kelebihan:

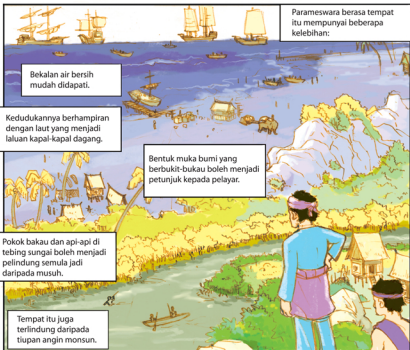
Bekalan air bersih mudah didapati.

Kedudukannya berhampiran dengan laut yang menjadi laluan kapal-kapal dagang.

Bentuk muka bumi yang berbukit-bukau boleh menjadi petunjuk kepada pelayar.

Pokok bakau dan api-api di tebing sungai boleh menjadi pelindung semula jadi daripada musuh.

Tempat itu juga terlindung daripada tiupan angin monsun.

Saya tahu. Tempat itu
kemudiannya
dinamakan Melaka.

4.2 Asal Usul Nama Melaka

Parameswara kagum akan
pelanduk itu lalu menamakan
kerajaan barunya mengikut nama
pokok yang beliau sandar pada
masa itu, iaitu pokok Melaka.

Nama Melaka juga
dikatakan berasal
daripada perkataan Arab
"Mulaqah" yang bermaksud
pertemuan,

dan **"Malakat"** yang bermaksud perhimpunan
segala dagang.

Ada juga yang mengatakan bahawa
nama Melaka berasal daripada pokok
Amalaka dalam mitos Hindu.
Mengikut mitos Hindu, pokok Amalaka
ialah tempat kediaman dewa Hindu
seperti Brahma, Vishnu, dan Shiva,
serta mempunyai kuasa ajaib.

Setelah Parameswara sampai di Melaka, beliau telah berusaha untuk memajukan Melaka dengan lima langkah.

Pertama, menyusun pentadbiran di Melaka supaya menjadi lebih sistematik. Beliau melantik pembesar-pembesar dan 40 orang bentara untuk menjalankan perintah raja. Beliau juga melantik biduanda kecil untuk membawa alat-alat kebesaran diraja apabila raja berangkat.

4.3 Kegigihan Parameswara Membangunkan Kesultanan Melayu Melaka

Parameswara tahu bahawa pelabuhan sangat penting.

Oleh itu, langkah kedua Parameswara ialah meningkatkan kemudahan di pelabuhan Melaka. Kemudahan yang disediakan termasuk perkhidmatan membaiki kapal, membekal makanan dan air bersih, dan membekalkan tenaga kerja yang mencukupi.

Parameswara juga menyediakan tempat tinggal yang berlainan untuk pedagang yang datang daripada tempat yang berlainan.

Langkah ketiga Parameswara ialah menjalinkan hubungan diplomatik dengan kerajaan Ming dan kerajaan Siam untuk memastikan keselamatan Melaka.

Pada tahun 1404, Laksamana Yin Ching sampai di Melaka. Lawatan Laksamana Yin Ching diikuti oleh Laksamana Cheng Ho pada tahun 1405 dan 1409.

Parameswara telah memohon perlindungan daripada China. Melaka menjadi negeri naungan China dan bersetuju menghantar upeti kepada maharaja China.

Maharaja China mengiktiraf Melaka sebagai sebuah kerajaan berdaulat dan Parameswara sebagai pemerintahnya yang sah.

Hubungan Melaka dengan China menyebabkan Siam dan Majapahit tidak lagi mengancam Melaka.

Melaka seterusnya menjalin hubungan dengan Siam dan mendapat pengiktirafan Siam sebagai sebuah kerajaan berdaulat.

Langkah keempat Parameswara ialah mendapat bantuan orang Laut.

Orang Laut bersifat kepahlawanan dan amat mahir tentang selok-belok Selat Melaka. Parameswara meminta Orang Laut membantu menjaga keselamatan perairan Melaka.

Orang Laut berjaya menjamin keamanan dan menaruhkan taat setia mereka kepada pemerintah Melaka.

Langkah kelima Parameswara ialah mewujudkan Konsep Daulat untuk memastikan kesetiaan rakyat kepada pemerintah.

Selain orang Melayu, orang Laut dan orang Asli merupakan penduduk utama di Melaka pada masa itu.

Orang Laut bukan sahaja memastikan keamanan, mereka juga membekalkan hasil laut untuk perdagangan.

Orang Asli pula membekalkan hasil hutan untuk kegiatan perdagangan.

Orang Melayu pula memainkan peranan sebagai ketua-ketua masyarakat dan dilantik sebagai pembesar dan pegawai kerajaan.

Hubungan erat antara Parameswara dengan rakyat ada digambarkan dalam Sejarah Melaka.

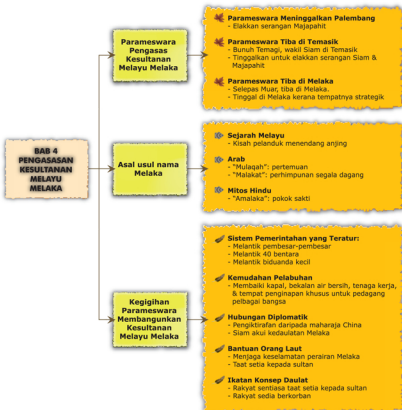
Dengan bantuan rakyat, Parameswara berjaya mewujudkan asas kejayaan kerajaan Melaka yang berlangsung selama 111 tahun.

Parameswara merupakan seorang pemimpin yang berwibawa dan berwawasan.

Kita seharusnya menjadikan usaha dan kegagahan Parameswara sebagai iktibar.

PETA MEMORI

TEKNIK MENJAWAB SOALAN

4.1 Parameswara Pengasas Kesultanan Melayu Melaka

Isi Penting

- **Parameswara meninggalkan Palembang:**
 - o Gagal menuntut kemerdekaan daripada Majapahit.
 - o Tinggalkan Palembang untuk elakkan serangan Majapahit.
- **Parameswara tiba di Temasik:**
 - o Temasik diperintah oleh wakil Siam, Temagi
 - o Parameswara disambut baik, tetapi membunuh Temagi untuk menuntut hak pemerintahan Temasik
 - o Tinggalkan Temasik untuk elakkan serangan Siam dan Majapahit
- **Parameswara tiba di Melaka:**
 - o Selepas singgah di Muar, Parameswara tiba di Melaka
 - o Parameswara berasa lokasi Melaka sangat strategik dan terus pilih Melaka sebagai tapak mendirikan kerajaan baru

Kesilapan Am

Silap	Benar
Parameswara membunuh Temagi kerana beliau disambut dengan buruk.	Parameswara membunuh Temagi kerana beliau ingin menuntut hak pemerintahan Temasik.

Contoh Soalan 1

Setelah Parameswara tiba di Temasik, dia membunuh Temagi, wakil Siam di Temasik.

Mengapakah Parameswara membunuh Temagi?

- A Temagi menyambut Parameswara dengan buruk
- B Parameswara ingin menuntut hak pemerintahan Temasik
- C Parameswara bermusuhan dengan Siam
- D Parameswara ingin membalas dendam

Contoh Soalan 2

Parameswara, seorang putera Srivijaya, meninggalkan Palembang pada tahun 1390 Masihi.

Mengapakah Parameswara meninggalkan Srivijaya?

- A Meluaskan pengaruh Srivijaya
- B Menjalinkan hubungan diplomatik
- C Mengelakkan serangan Majapahit
- D Mengembara

Contoh Soalan 3

Apakah faktor-faktor yang menyebabkan Parameswara memilih Melaka sebagai tapak pembinaan kerajaan baru?

- I Kedudukan Melaka berhampiran dengan laut
 - II Bekalan air bersih mudah didapati
 - III Terletak jauh daripada pengaruh Siam dan Majapahit
 - IV Kedudukan Melaka terlindung daripada angin monsun
- A I, II, dan III
 - B I, II, dan IV
 - C I, III dan IV
 - D II, III dan IV

4.2 Asal Usul Nama Melaka

Isi Penting

- Sejarah Melayu:
 - o Parameswara menyaksikan seekor pelanduk menendang anjing pemburuannya semasa bersandar pada pokok Melaka.
 - o Parameswara menamakkan tempat itu sebagai Melaka.
- Arab:
 - o "Mulaqah": pertemuan
 - o "Malakat": perhimpunan segala dagang
- Mitos Hindu:
 - o "Amalaka": pokok pertama di alam semesta, tempat kediaman dewa, dan mempunyai kuasa ajaib

Contoh Soalan 1

Antara yang berikut, yang manakah sumber yang memberikan nama kerajaan Melaka?

- I Peristiwa pelanduk menendang anjing
- II Perkataan Arab
- III Mitos Hindu
- IV Kitab suci agama Islam
- A I, II, dan III
- B I, II, dan IV
- C I, III dan IV
- D II, III dan IV

Contoh Soalan 2

Pokok "amalaka" daripada mitos Hindu merupakan salah satu sumber nama kerajaan Melaka.

Apakah pokok "amalaka" berdasarkan mitos Hindu?

- I Pokok ketiga di alam semesta
- II Tempat kediaman dewa
- III Mempunyai kuasa ajaib
- IV Mempunyai kayu yang keras
- A I dan II
- B I dan III
- C II dan III
- D II dan IV

4.3 Kegigihan Parameswara Membangunkan Kesultanan Melayu Melaka

Isi Penting

- Sistem pemerintahan yang teratur:
 - o Melantik pembesar-pembesar
 - o Melantik 40 bentara
 - o Melantik bida'anda kecil
- Kemudahan pelabuhan:
 - o Terletak di tengah laluan perdagangan antarabangsa
 - o Kemudahan: Membaiki kapal, bekalan air bersih, tenaga kerja, & tempat penginapan khusus untuk pedagang pelbagai bangsa
- Hubungan diplomatik:
 - o 1404: Laksamana Yin Ching melawat
 - o 1405: Laksamana Cheng Ho melawat

- o 1409: Laksamana Cheng Ho membawa pengiktirafan daripada maharaja China
- o Siam mengiktiraf Melaka selepas pengiktirafan China
- Bantuan Orang Laut:
 - o Menjaga keselamatan perairan Melaka
 - o Taat setia kepada sultan
- Ikatan konsep daulat:
 - o Rakyat sentiasa taat setia kepada sultan dan sedia berkorban

Silap	Benar
Undang-undang bertulis Melaka diperkenalkan oleh Parameswara.	Undang-undang bertulis belum wujud semasa pemerintahan Parameswara.

Contoh Soalan 1

Pemerintah Melaka menyediakan tempat penginapan yang khusus untuk bangsa yang berlainan.

Mengapakah pemerintah Melaka menyediakan kemudahan tersebut?

- A Pelbagai jenis barangan dapat didagangkan di Melaka
- B Melaka selamat daripada ancaman luar
- C Memajukan industri pelancongan di Melaka
- D Menarik pedagang dari merata-rata tempat datang berdagang di Melaka

Contoh Soalan 2

Kedudukan Melaka adalah sangat strategik.

Apakah bukti yang dapat menyokong kenyataan di atas?

- I Terlindung daripada angin monsun
- II Terletak di tengah laluan perdagangan antarabangsa
- III Pokok bakau dan api-api boleh dijadikan kubu pertahanan
- IV Terletak jauh dari Siam dan Majapahit
- A I, II, dan III
- B I, II, dan IV
- C I, III dan IV
- D II, III dan IV

Contoh Soalan 3

Parameswara merupakan seorang pemimpin yang bijak.

Apakah bukti yang dapat menyokong kenyataan di atas?

- I Menjalinkan hubungan diplomatik dengan China dan Siam
 - II Memastikan taat setia rakyat dengan konsep daulat
 - III Menyediakan kemudahan di pelabuhan
 - IV Memperkenalkan undang-undang bertulis
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Contoh Soalan 4

Maharaja China mengurniakan barang-barang kebesaran kepada Parameswara sebagai pengiktirafan kedudukan Melaka sebagai sebuah negara yang berdaulat.

Apakah barang-barang kebesaran yang dikurniakan?

- I Cap mohor
 - II Payung kuning
 - III Sepersalinan pakaian
 - IV Pedang jed
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Contoh Soalan 5

Parameswara mendapatkan bantuan daripada Orang Laut untuk menjamin keselamatan perairan Melaka.

Apakah sifat Orang Laut yang mendorong Parameswara bertindak demikian?

- I Ciri-ciri kepahlawanan Orang Laut
 - II Orang Laut mahir tentang selok-belok Selat Melaka
 - III Orang Laut bermusuhan dengan orang Siam
 - IV Taat setia Orang Laut kepada pemerintah Melaka
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Contoh Soalan 6

Maharaja China mengiktiraf kedudukan Melaka sebagai sebuah negara yang berdaulat.

Apakah kesan pengiktirafan maharaja China di atas?

- A Melaka dapat meluaskan pengaruhnya
- B Melaka dapat menguasai Gugusan Kepulauan Melayu
- C Melaka terselamat daripada ancaman Siam
- D Melaka menjadi pusat pelabuhan yang maju

Contoh Soalan 7

Konsep daulat adalah penting dalam perkembangan Melaka sebagai sebuah kerajaan yang terulung di Asia Tenggara.

Apakah peranan konsep daulat?

- I Rakyat menghargai pemimpin
 - II Rakyat sedia berkorban untuk pemerintah
 - III Rakyat taat setia kepada pemerintah
 - IV Rakyat dapat berkongsi kuasa memerintah
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Jawapan:

4.1
1. B 2. C 3. B

4.2
1. A 2. C

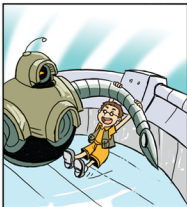
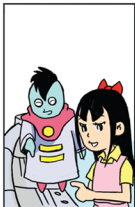
4.3
1. D 2. A 3. A 4. A 5. B 6. C
7. A

Bab 5

Kegemilangan Melaka

5.1 Pentadbiran yang Sistematik

Raja/Sultan

Inilah Sistem Pembesar Empat Lipatan yang diamalkan di kerajaan Melaka.

Pembesar Berempat

- Bendahara -
- Temenggung -
- Laksamana -
- Penghulu Bendahari -

Pembesar Berlapan

Pembesar Enam Belas

Pembesar Tiga Puluh Dua

Pemerintahan Melaka diketuai oleh seorang raja yang bergelar sultan. Sultan dibantu oleh empat orang pembesar yang menganggotai **Majlis Tertinggi**. Empat orang pembesar ialah **Pembesar Berempat**. Mereka ialah Bendahara, Temenggung, Laksamana, dan Penghulu Bendahari. Peranan sultan ialah

menjadi lambang
perpaduan rakyat,

mengetuai hubungan diplomatik,

melantik pembesar negeri,

menjadi ketua angkatan tentera,

menyelaras kegiatan ekonomi kerajaan, dan

menjadi ketua agama Islam dan adat istiadat Melayu.

Bendahara ialah pembesar yang paling kanan dalam kerajaan Melaka. Tun Perak ialah Bendahara yang terkenal dalam kerajaan Melaka. Peranan Bendahara ialah

menjadi penasihat kepada sultan,

menjadi ketua turus angkatan perang,

menjadi ketua hakim, dan

menjadi pemangku sultan semasa ketiadaan sultan dalam negeri.

Temenggung ialah jawatan yang penting dalam kerajaan Melaka. Seri Maharaja Tun Mutahir ialah Temenggung yang terkenal dalam kerajaan Melaka. Peranan Temenggung ialah

menjadi hakim di darat,

menjadi ketua pengurusan penjara,

mengendalikan protokol dalam istana, dan

menjadi penguasa bandar dan kota Melaka.

Laksamana diperkenalkan pada zaman Sultan Mansor Shah.
Hang Tuah ialah Laksamana yang terkenal.
Tanggungjawab dan peranan Laksamana dalam kerajaan Melaka ialah

mengetuai
utusan kerajaan,
menjadi ketua
duta ke
kerajaan luar,

menjadi ketua angkatan
laut Melaka, dan

menjadi pengawal
peribadi sultan.

Penghulu Bendahari telah diwujudkan sejak zaman Parameswara.
Penghulu Bendahari yang terkenal ialah Seri Nara Diraja Tun Ali.
Tanggungjawab dan peranan Penghulu Bendahari ialah

memungut hasil atau ufti, menjadi ketua segala Bendahari,

menjadi ketua urus setia istana,

dan menjadi ketua segala Syahbandar yang menguruskan perdagangan di pelabuhan.

Untuk memastikan kesetiaan pembesar, sultan memberi kuasa kepada Pembesar Berempat untuk mentadbir wilayah, sungai, dan pulau.

Pelabuhan Melaka ialah sebuah pelabuhan antarabangsa yang sangat pesat.

5.2 Pusat Perdagangan

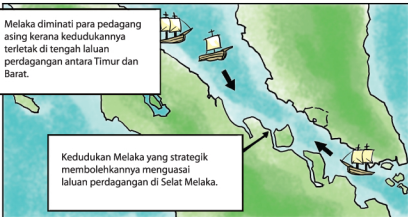
Pedagang Arab mengatakan bahawa Melaka ialah pusat perhimpunan segala dagang asing.

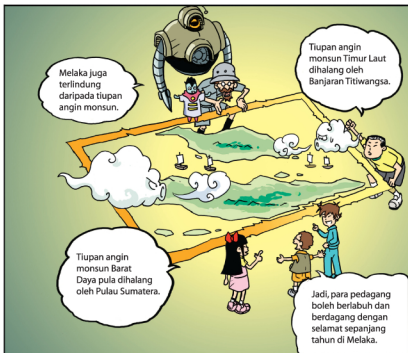
Pelayar Belanda pula mencatatkan kepesatan perdagangan di pelabuhan Melaka.

Melaka diminati para pedagang asing kerana kedudukannya terletak di tengah laluan perdagangan antara Timur dan Barat.

Kedudukan Melaka yang strategik membolehkannya menguasai laluan perdagangan di Selat Melaka.

Setiap Syahbandar menguruskan kumpulan pedagang yang tertentu.

Syahbandar I mengurus pedagang dari Gujarat,

Syahbandar II mengurus pedagang dari Champa, China, dan Ryukyu,

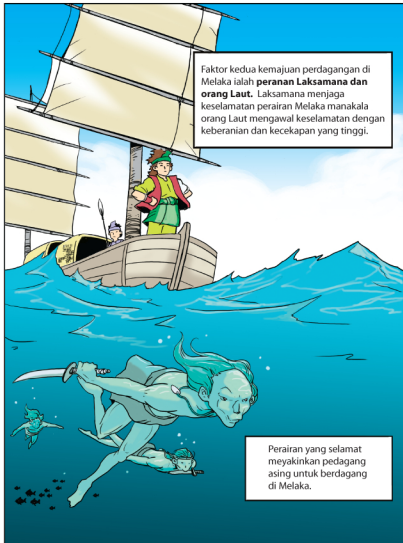

Syahbandar III mengurus pedagang dari Pegu, Parsi, Benggala, dan Kalingga,

dan Syahbandar IV mengurus pedagang dari Maluku, Pasai, Filipina, Kalimantan, Pulau Jawa, Borneo, dan Banda.

Faktor kedua kemajuan perdagangan di Melaka ialah **peranan Laksamana dan orang Laut**. Laksamana menjaga keselamatan perairan Melaka manakala orang Laut mengawal keselamatan dengan keberanian dan kecekapan yang tinggi.

Perairan yang selamat meyakinkan pedagang asing untuk berdagang di Melaka.

Faktor ketiga kemajuan perdagangan di Melaka ialah keberkesanan

Undang-undang Laut Melaka.

Undang-undang Laut Melaka telah digubal untuk memastikan perdagangan di pelabuhan Melaka dapat dijalankan dengan lancar dan adil.

Terdapat 24 fasal dalam Undang-undang Laut Melaka yang merangkumi aspek-aspek berikut:

Peraturan dan tata tertib berniaga

Cara berjual beli

Hukum-hukum jenayah yang berlaku di kapal

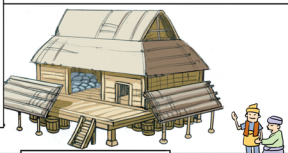
Tanggungjawab nakhoda, kiwi, serta anak kapal

Larangan-larangan di kapal

Faktor keempat ialah **kemudahan yang lengkap di pelabuhan.** Kemudahan-kemudahan yang disediakan adalah seperti gudang untuk pedagang asing menyimpan barang,

kapal, perahu, jong, gajah, dan pekerja untuk mengangkat barang dagangan ke gudang,

kemudahan memperbaiki kapal, bekalan makanan dan minuman, dan pelbagai prasarana lain.

Kemudahan ini menarik pedagang asing ke pelabuhan Melaka.

Faktor kelima ialah **sistem cukai dan surat kebenaran berniaga.**

Melaka amalkan sistem cukai berkeutamaan.

Pedagang dari Barat seperti India, Tanah Arab, Siam, dan Pegu dikenakan cukai sebanyak enam peratus.

Pedagang yang tinggal tetap dikenakan cukai sebanyak tiga peratus.

Pedagang dari China dan Jepun tidak dikenakan cukai, tetapi dikehendaki memberikan hadiah kepada Sultan, Temenggung, dan Syahbandar.

Pedagang yang ingin berdagang di pelabuhan Melaka perlu membayar untuk mendapatkan surat kebenaran berniaga.

Langkah ini membolehkan kerajaan Melaka memantau kegiatan perdagangan dan menambahkan sumber kewangan.

Faktor keenam ialah **penggunaan sistem mata wang**. Mata wang logam yang dipanggil calains diperbuat daripada timah.

Mata wang emas, perak, dan timah yang dibawa dari Pedir, Pasai, Kembayat, dan Gujerat juga digunakan oleh pedagang-pedagang di pelabuhan Melaka. Penggunaan mata wang membolehkan urusan perdagangan dijalankan dengan lancar.

Faktor ketujuh ialah status **pelabuhan entrepot**. Pelabuhan entrepot berfungsi sebagai pusat pengumpulan barang dagangan dari merata-rata tempat dan pengedaran semula kepada pembeli.

Pelabuhan Melaka sebagai pelabuhan entrepot memang berbeza daripada pelabuhan lain di Gugusan Kepulauan Melayu yang hanya mengeluarkan hasil bumi tempatan.

Faktor kelapan ialah **bahasa Melayu sebagai lingua franca**. Penggunaan bahasa Melayu secara meluas di pelabuhan Melaka membolehkan perdagangan dijalankan dengan lancar.

Lapan faktor pemangkin ini telah menjadikan Melaka sebuah pelabuhan yang maju dan makmur.

Tome Pires menganggarkan pada tahun 1510, nilai dagangan di pelabuhan Melaka adalah hampir 40% daripada jumlah keseluruhan dagangan di Seville, sebuah pelabuhan yang terkaya di Eropah pada masa itu.

Kerajaan Melaka menjalin hubungan diplomatik dengan kerajaan serantau dan antarabangsa.

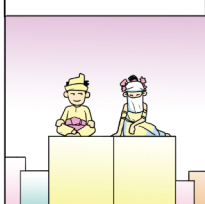
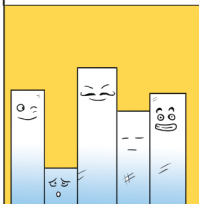
5.3 Kematangan Hubungan Luar

Dalam hubungan serantau, Melaka menjalin hubungan diplomatik dan perdagangan dengan kerajaan Pasai, Jawa, Siak, dan Kampar.

Semasa menjalin hubungan diplomatik, Melaka akan memastikan kerajaan-kerajaan lain faham tentang status mereka, samada sama taraf dengan Melaka atau lebih rendah dengan Melaka.

Tome Pires mengatakan bahawa hubungan Melaka dengan Pasai terjalin melalui perkahwinan, iaitu antara Megat Iskandar Shah dengan puteri Pasai.

Dalam hubungan dengan Pasai, Melaka mendapatkan bekalan lada hitam, emas, dan beras.

Semasa Pasai berlaku huru-hara, Melaka juga menghantar pembesar dan tenteranya ke Pasai untuk membantu.

Melaka menganggap Pasai sebagai sama taraf. Apabila berutus surat, istilah "salam" digunakan.

Kampar dan Siak diberikan taraf naungan selepas ditakluki Melaka. Istilah "sembah" perlu digunakan apabila berutus surat dengan Melaka.

Kampar dan Siak juga perlu menghantar ufti kepada kerajaan Melaka.

Taraf kerajaan Melaka yang lebih tinggi boleh dilihat apabila sultan Melaka berangkat, baginda turut diiringi oleh raja-raja Palembang, Jambi, dan Lingga.

Dalam hubungan antarabangsa, Melaka menjalinkan hubungan dengan China, Siam, Ryukyu (Jepun), Gujerat, dan Tanah Arab.

5.4 Pusat Pengembangan Agama Islam

Batu nisan di Tanjung Ingeris membuktikan negeri Kedah menerima agama Islam di sekitar kurun ke-9.

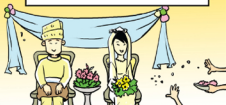

Agama Islam mula bertapak di Melaka apabila Megat Iskandar Shah memeluk agama Islam.

Perkahwinan Megat Iskandar Shah dengan puteri Pasai yang beragama Islam menjadikan raja Melaka memeluk agama Islam.

Terdapat beberapa cara agama Islam tersebar ke Melaka.

Ada juga menyatakan bahawa Syeikh Abdul Aziz, seorang mubaligh Arab, yang membawa agama Islam ke Melaka.

Syeikh Abdul Aziz berjaya mengislamkan Raja Sri Maharaja, pembesar-pembesar, dan rakyat Melaka.

Perkahwinan pedagang Islam dengan orang tempatan mempercepat proses pengislaman di Melaka.

Ada juga pedagang yang membawa ahli agama bersama-sama dengan mereka apabila berdagang di Melaka.

Pada kurun ke-15, Melaka telah menjadi pusat penyebaran agama Islam.

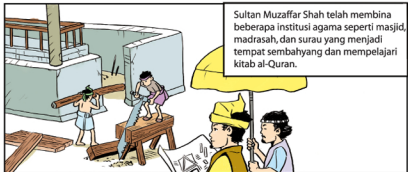
Langkah golongan istana memeluk agama Islam telah mendorong perkembangan Islam di Melaka.

Golongan ulama dari pelbagai tempat telah datang ke Melaka untuk menyebarkan agama Islam kepada sultan, pembesar, dan rakyat jelata.

Golongan pendakwah menjalankan kegiatan dakwah kepada setiap lapisan masyarakat Melaka.

Melaka juga menyediakan tempat tinggal untuk golongan pendakwah.

Sultan Mansor Shah menghantar Tun Bija Wangsa ke Pasai untuk mendapatkan jawapan tentang masalah agama Islam.

Setelah diislamkan, Melaka mula berusaha menyebarkan agama Islam ke Asia Tenggara.

Cara pertama penyebaran Islam ialah melalui perdagangan.

Cara kedua ialah melalui askar upahan. Setelah askar upahan memeluk agama Islam, mereka turut menyebarkan Islam apabila mereka balik ke tempat asal mereka.

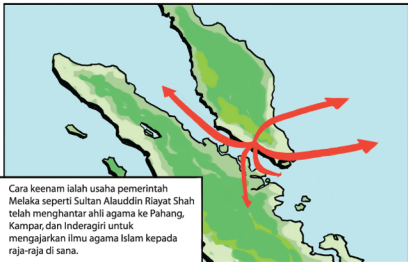
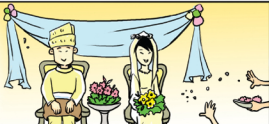
Cara ketiga ialah melalui penaklukan. Jajahan takluk Melaka meliputi Pahang, Terengganu, Kelantan, Rokan, dan Inderagiri.

Cara keempat ialah melalui golongan ahli agama seperti pendakwah, mubaligh, ulama, dan ahli sufi.

Cara kelima ialah melalui perkahwinan politik seperti perkahwinan Sultan Mansor Shah dengan puteri raja Siak.

Cara keenam ialah usaha pemerintah Melaka seperti Sultan Alauddin Riayat Shah telah menghantar ahli agama ke Pahang, Kampar, dan Inderagiri untuk mengajarkan ilmu agama Islam kepada raja-raja di sana.

Penyebaran dan perkembangan Islam di Melaka telah membawa beberapa kesan.

Institusi raja telah digantikan oleh institusi kesultanan. Sultan Muhammad Shah, putera Megat Iskandar Shah, merupakan raja Melaka pertama yang menggunakan gelaran Sultan.

Golongan ulama mula memainkan peranan yang penting dalam pentadbiran. Mereka juga merupakan penasihat kepada sultan.

Pengaruh undang-undang Fikah/Syariah jelas kelihatan di Undang-undang Laut Melaka dan Hukum Kanun Melaka.

Hukum Kanun Melaka
menyentuh hukum yang
berkaitan dengan

minum arak,

berzina, dan

membunuh.

Sistem pendidikan di Melaka
berasaskan pengajian al-Quran.

Bahasa Melayu menjadi bahasa
ilmu dan lingua franca.
Tulisan jawi diperkenalkan
dan digunakan secara meluas.

Cara hidup masyarakat turut berubah setelah pengislaman.

Ukiran di masjid, mimbar, madrasah, batu nisan, dan sebagainya telah dimasukkan unsur Islam.

Tulisan khat dan ukiran dimasukkan motif tumbuh-tumbuhan, geometri, dan ayat-ayat al-Quran.

Upacara berkhatam al-Quran, majlis kesyukuran, dan kenduri arwah mula diamalkan.

Perdagangan yang pesat di Melaka mendorong perkembangan ilmu sastera di Melaka.

Istana merupakan pusat perkembangan ilmu.

Golongan ulama dan cerdik pandai sentiasa berkumpul di istana untuk berbincang, mengarang, dan menterjemah kitab.

5.5 Pusat Kegiatan Ilmu

Jurutulis berperanan mengarang surat rasmi raja, menggubal perjanjian, dan menjadi guru kepada anak-anak raja.

Golongan pengarang pula berperanan mengarang sejarah, menulis karya kesusasteraan, menyusun salasilah raja, dan menulis diari istana.

Banyak karya Melayu telah dihasilkan pada zaman pemerintahan Melaka. Hikayat Hang Tuah dan Hikayat Bayan Budiman antara karya Melayu yang dihasilkan di istana Melaka.

Hukum Kanun Melaka dan Undang-undang Laut Melaka digubal pada zaman Sultan Muhammad Shah, dilengkapkan pada zaman Sultan Muzaffar Shah, dan disusun semula pada zaman Sultan Mahmud Shah.

5.6 Perluasan Kuasa

Cara utama Melaka meluaskan kuasa adalah melalui penaklukan.

Kebijaksanaan pemerintah dan bala tentera yang sanggup berkorban membantu Melaka mencapai kejayaan yang unggul.

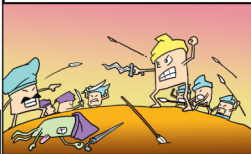

Kerajaan-kerajaan seperti Kampar dan Pahang ditakluki dengan senang. Keagungan Melaka menjadikan kerajaan-kerajaan seperti Jambi dan Lingga rela bernaung di bawah kerajaan Melaka untuk memelihara keselamatan. Sultan Melaka juga menabalkan raja-raja di negeri itu.

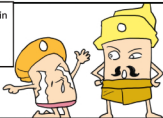

Empayar Melaka pada zaman kegemilangannya meliputi seluruh tanah Melayu dan kebanyakan kawasan di Pulau Sumatera.

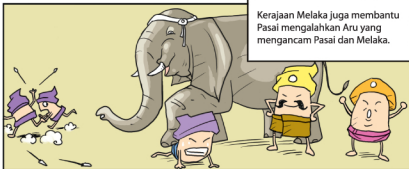
Melaka juga meluaskan pengaruhnya dengan membantu kerajaan-kerajaan yang memerlukan. Kerajaan-kerajaan yang mengalami huru-hara akan meminta bantuan Sultan Melaka.

Raja Pasai, Sultan Zainal Abidin meminta bantuan Melaka apabila cuba digulingkan.

Kerajaan Melaka juga membantu Pasai mengalahkan Aru yang mengancam Pasai dan Melaka.

**Sultan Muzaffar Shah
(1446-1459)**

Berjaya menakluki Pahang,
Inderagiri, dan Kampar.

Menghantar Tun Perak
mematahkan serangan
Siam.

Menjalinkan hubungan
baik dengan China.

Mengatasi perbalahan
antara orang Melayu
dengan kaum India
Muslim.

**Sultan Mansor Shah
(1459 - 1477)**

Menguasai Bernam,
Perak, dan Siak.

Menghalang Pahang, Kampar, dan
Inderagiri membebaskan diri daripada
kekuasaan kerajaan Melaka.

**Sultan Alauddin Riayat Shah
(1477 - 1488)**

Mengambil berat tentang
keselamatan dan keamanan.

Pernah menyamar sebagai
rakyat biasa untuk
menangkap pencuri.

Mengetuai Hang Tuah dan
hulubalang yang gagah
untuk menentang serangan
Aru.

Tun Perak
(Bendahara: 1456 - 1498)

Menjayakan dasar perluasan kerajaan Melayu Melaka.

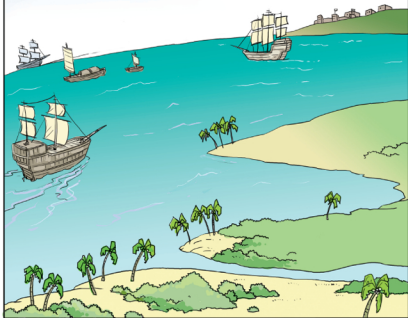
Mengambil alih Pahang daripada tangan Siam.

Berjaya mematahkan serangan Siam pada tahun 1445.

Berjaya mematahkan serangan Siam pada tahun 1456. Beliau mengarahkan askar-askar mengikat beribu-ribu obor pada pokok. Apabila tentera Siam datang, obor-obor itu dinyalakan serentak. Tentera Siam terkejut dengan tentera Melaka yang begitu ramai bilangannya dan terus berundur.

Tun Perak amat taat setia kepada pemerintah Melaka. Walaupun anaknya Tun Besar dibunuh oleh putera Sultan Mansor Shah, beliau menghalang pengikut-pengikutnya memberontak dan hanya meminta supaya putera itu, Raja Muhammad Shah tidak boleh dirajakan di Melaka.

Kejayaan Kesultanan Melayu Melaka membolehkannya mengawal perairan Selat Melaka dengan berkesan. Perluasan kuasa Melaka juga membantu penyebaran agama Islam di rantau ini.

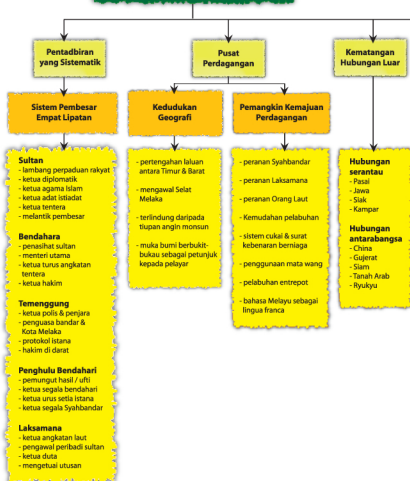

PEMERINTAH-PEMERINTAH MELAKA

Tahun	Pemerintah	Catatan
1400-1414	 Parameswara	Pengasas Kesultanan Melayu Melaka.
1414-1424	 Megat Iskandar Shah	Memeluk agama Islam selepas berkahwin dengan puteri Pasai.
1424-1444	 Sultan Muhammad Shah	Raja Melaka pertama yang menggunakan gelaran Sultan.
1444-1446	 Sultan Abu Syahid	Nama asalnya Raja Sri Parameswara Dewa Shah dan beragama Hindu. Dibunuh oleh Bendahara Tun Ali selepas menaiki takhta selama 17 bulan.
1446-1459	 Sultan Muzaffar Shah	Mematahkan serangan Siam dengan bantuan Tun Perak, menjalin hubungan dengan China, dan berjaya menyelesaikan pertalihan antara orang Melayu dengan orang India Muslim.
1459-1477	 Sultan Mansur Shah	Berjaya menguasai Bemam, Perak, dan Siak. Berjaya menghalang Pahang, Kampar, dan Inderagiri daripada membebaskan diri.
1477-1488	 Sultan Alauddin Aliyat Shah	Seorang sultan yang warak dan mementingkan keselamatan dan keamanan negara. Pernah menyamar sebagai rakyat biasa untuk menangkap pencuri.
1488-1528	 Sultan Mahmud Shah	Sultan terakhir Kesultanan Melayu Melaka. Cuba menawan semula Melaka selepas Melaka jatuh ke tangan Portugis tetapi gagal.

PETA MEMORI

BAB 5 KEGEMILANGAN MELAKA

TEKNIK MENJAWAB SOALAN

5.1 Pentadbiran yang Sistematik

Isi Penting

- **Sistem Pembesar Empat Lipatan:**
 - o Raja/Sultan → Pembesar Berempat → Pembesar Berlapan → Pembesar Enam Belas → Pembesar Tiga Puluh Dua
- **Peranan Sultan:**
 - o Lambang perpaduan rakyat
 - o Ketua diplomatik
 - o Ketua agama Islam
 - o Ketua adat istiadat
 - o Ketua tentera
 - o Melantik pembesar
- **Bendahara:**
 - o Penasihat sultan
 - o Menteri utama
 - o Ketua turus angkatan perang
 - o Ketua hakim
- **Temenggung:**
 - o Ketua polis & penjara
 - o Penguasa bandar & Kota Melaka
 - o Mengendalikan protokol istana
 - o Hakim di darat
- **Laksamana:**
 - o Ketua angkatan laut
 - o Pengawal peribadi sultan
 - o Ketua duta
 - o Mengetuai utusan
- **Penghulu Bendahari:**
 - o Pemungut hasil / ufti
 - o Ketua segala bendahari
 - o Ketua urus setia istana
 - o Ketua segala syahbandar
- Kawasan pegangan = kawasan pentadbiran pembesar-pembesar utama
- Kawasan pemakanan = kawasan pungutan cukai

Kesilapan Am

Silap	Benar
Bendahari & Hulubalang juga merupakan Pembesar Berempat.	Pembesar Berempat terdiri daripada Bendahara, Temenggung, Laksamana, & Penghulu Bendahari.

Contoh Soalan 1

Sultan Melaka dibantu oleh Pembesar Berempat dalam pemerintahan.

Antara yang berikut, siapakah tidak digolong sebagai Pembesar Berempat?

- A Bendahara
- B Temenggung
- C Laksamana
- D Bendahari

Contoh Soalan 2

- Bendahara
- Laksamana

Berdasarkan pengetahuan anda, apakah persamaan dari segi tanggungjawab kedua-dua pembesar di atas?

- A Mengetuai tentera
- B Sebagai hakim
- C Sebagai ketua duta
- D Sebagai pengawal peribadi sultan

Contoh Soalan 3

Antara yang berikut, yang manakah bukan tanggungjawab Temenggung?

- I Ketua polis & penjara
- II Penguasa bandar & Kota Melaka
- III Mengendalikan protokol istana
- IV Ketua Hakim
- A I, II, dan III
- B I, II, dan IV
- C I, III dan IV
- D II, III dan IV

Contoh Soalan 4

Tatacara istana diadakan untuk menunjukkan kedaulatan sultan.

Siapakah yang dipertanggungjawabkan untuk mengendalikan hal ini?

- A Bendahara
- B Temenggung
- C Laksamana
- D Hulubalang

Contoh Soalan 5

Sultan Melaka melantik pembesar di jajahan dan daerah untuk memungut cukai.

Kawasan pungutan cukai ini dikenal sebagai

- A kawasan pegangan
- B kawasan naungan
- C kawasan pemakanan
- D kawasan pembesar

Contoh Soalan 6

Kerajaan Melaka menghantar utusan ke negara China sebagai tanda persahabatan.

Berdasarkan pernyataan di atas, siapakah yang akan mengetuai utusan tersebut?

- A Sultan
- B Laksamana
- C Bendahara
- D Temenggung

5.2 Pusat Perdagangan

Isi Penting

- Kedudukan geografi:
 - o Pertengahan laluan antara Timur & Barat.
 - o Dapat mengawal Selat Melaka.
 - o Terlindung daripada tiupan angin monsun.
 - o Muka bumi berbukit-bukau menjadi petunjuk kepada pelayar.
- Pemangkin kemajuan perdagangan:
 - o Peranan **Syahbandar**: menguruskan perdagangan di pelabuhan
 - o Peranan **Laksamana & Orang Laut**: menjaga keselamatan
 - o Keberkesanan **Undang-undang Laut Melaka**: memastikan perdagangan lancar & adil
 - o Kemudahan di pelabuhan
 - o Sistem cukai & surat kebenaran berniaga
 - o Penggunaan mata wang
 - o Pelabuhan entrepot
 - o Bahasa Melayu sebagai lingua franca

Kesilapan Am

Silap	Benar
Melaka kaya dengan hasil bumi.	Melaka tidak kaya dengan hasil bumi tetapi pelabuhan entrepotnya ialah tempat pengumpulan hasil bumi dari tempat lain.
Terdapat hanya satu Syahbandar di pelabuhan Melaka.	Terdapat beberapa Syahbandar di pelabuhan Melaka.

Contoh Soalan 1

Tome Pires menganggarkan nilai dagangan di pelabuhan Melaka pada tahun 1510 adalah hampir 40% daripada jumlah dagangan di Seville, salah satu pelabuhan terkaya di Eropah.

Pernyataan di atas menyatakan bahawa perdagangan Melaka yang pesat sekali. Apakah faktor yang mendorong kemajuan perdagangan di pelabuhan Melaka?

- I Kemudahan yang lengkap di pelabuhan
 - II Sistem cukai berkeutamaan
 - III Sebagai pusat pengumpulan barang dagangan
 - IV Sultan Melaka menganut agama Islam
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Contoh Soalan 2

Melaka mempunyai kedudukan geografi yang sangat strategik.

Apakah ciri-ciri Melaka yang boleh menyokong pernyataan di atas?

- I Terletak di pertengahan laluan antara Timur & Barat.
 - II Terlindung daripada tiupan angin monsun.
 - III Muka bumi berbukit-bukau.
 - IV Jauh dari Siam dan Majapahit.
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Contoh Soalan 3

Keberkesanan Undang-undang Laut Melaka meyakinkan pedagang asing untuk terus berdagang di pelabuhan Melaka.

Apakah peruntukan yang terkandung dalam Undang-undang Laut Melaka?

- I Peraturan dan tata tertib berniaga
 - II Tanggungjawab Syahbandar
 - III Cara jual beli
 - IV Larangan-larangan di kapal
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Contoh Soalan 4

Pemerintah Melaka menyediakan pelbagai kemudahan kepada pedagang asing untuk memajukan pelabuhan Melaka.

Apakah kemudahan-kemudahan yang disediakan di pelabuhan Melaka?

- I Tempat menyimpan barang dagangan
 - II Bekalan air bersih
 - III Bantuan kewangan
 - IV Tenaga pekerja
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Contoh Soalan 5

Kerajaan Melaka mengenakan sistem cukai berkeutamaan.

Antara yang berikut, siapakah yang tidak perlu membayar cukai untuk berdagang di Melaka?

- A Pedagang Tanah Arab
- B Pedagang Siam
- C Pedagang China
- D Pedagang tempatan

Contoh Soalan 6

Antara yang berikut, yang manakah bukan tanggungjawab Syahbandar?

- A Menguruskan pasar dan gudang
- B Menjaga kebajikan pedagang asing
- C Menjadi hakim di kapal
- D Memeriksa alat timbang dan sukat

5.3 Kematangan Hubungan Luar**Isi Penting**

- Hubungan serantau
 - o Pasai: perkahwinan, taraf sama
 - o Siak: taraf naungan
 - o Kampar: taraf naungan
- Hubungan antarabangsa
 - o China: mengiktiraf Melaka
 - o Siam: bekalkan makanan kepada Melaka
 - o Ryukyu: menyanjung kedaulatan Melaka
 - o Negara lain: hubungan perdagangan

Contoh Soalan 1

Raja Ryukyu menjawab surat Sultan Mansor Shah tentang pedagang Ryukyu yang melanggar undang-undang di Melaka.

Mengapakah raja Ryukyu menjawab surat Sultan Mansor Shah?

- A Raja Ryukyu ingin menyelamatkan pedagang Ryukyu
- B Raja Ryukyu menyanjung kedaulatan Melaka
- C Raja Ryukyu takut kepada kekuatan Melaka
- D Melaka mempunyai hubungan yang baik dengan China

Contoh Soalan 2

- Siak
- Kampar

Apakah persamaan antara kedua-dua kerajaan di atas?

- I Menjalinkan hubungan dengan Melaka
 - II Ditakluk oleh Melaka
 - III Menggunakan istilah "salam" apabila berutus surat dengan Melaka
 - IV Dianggap lebih rendah daripada Melaka
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

5.4 Pusat Pengembangan Agama Islam

Isi Penting

- Kedatangan Islam
 - o Perkahwinan
 - o Mubaligh Arab
 - o Pedagang Islam
- Perkembangan Islam di Melaka
 - o Ulama: mengajar ilmu agama Islam kepada sultan, pembesar, & rakyat jelata
 - o Pendakwah: kegiatan dakwah kepada pelbagai lapisan masyarakat
 - o Pemeluk agama Islam oleh sultan mendorong perkembangan Islam di Melaka
- Penyebaran Islam
 - o Perdagangan
 - o Tentera upahan
 - o Penaklukan
 - o Peranan ahli agama
 - o Perkahwinan
 - o Peranan pemerintah Melaka
- Sinar Islam di Melaka
 - o Institusi raja → institusi sultan
 - o Undang-undang bertulis Melaka dipengaruhi undang-undang Fikah/Syariah
 - o Pendidikan berasaskan al-Quran
 - o Tulisan jawi diperkenalkan
 - o Cara hidup masyarakat mengikut ajaran Islam

Kesilapan Am

Silap	Benar
Parameswara dan Megat Iskandar Shah sudah mula menggunakan gelaran sultan.	Raja ketiga Melaka, Sri Maharaja, ialah raja pertama Melaka yang menggunakan gelaran sultan sebagai Sultan Muhammad Shah. Megat Iskandar Shah tidak menggunakan gelaran sultan tetapi sesetengah pengarang menambahkan gelaran sultan secara silap.
Melaka diasaskan oleh raja yang beragama Islam.	Melaka diasaskan oleh Parameswara yang tidak beragama Islam.

Contoh Soalan 1

Antara yang berikut, yang manakah benar tentang raja kedua Melaka?

- I Memeluk agama Islam
- II Mula menggunakan gelaran sultan
- III Berkahwin dengan puteri Pasai
- IV Namanya Megat Iskandar Shah
- A I, II, dan III
- B I, II, dan IV
- C I, III dan IV
- D II, III dan IV

Contoh Soalan 2

Sultan Melaka memainkan peranan yang penting dalam perkembangan agama Islam di Asia Tenggara.

Berdasarkan pernyataan di atas, apakah peranan sultan yang dinyatakan?

- I Mewujudkan institusi agama Islam
- II Menjadikan Istana sebagai tempat pengajian ilmu agama
- III Memastikan semua rakyat memeluk agama Islam
- IV Menerapkan nilai-nilai Islam ke dalam pentadbiran negeri
- A I, II, dan III
- B I, II, dan IV
- C I, III dan IV
- D II, III dan IV

Contoh Soalan 3

Sultan X telah mewujudkan beberapa institusi agama seperti masjid, madrasah, dan surau untuk mengembangkan agama Islam.

Siapakah X yang dinyatakan di atas?

- A Sultan Mansor Shah
- B Sultan Muzaffar Shah
- C Sultan Muhammad Shah
- D Sultan Mahmud Shah

5.5 Pusat Kegiatan Ilmu

Isi Penting

- Tempat pengumpulan jurutulis
- Kegiatan menterjemah & menyadur karya sastera Arab & Pari.
- Menghasilkan hikayat Melayu:
 - o Hikayat Hang Tuah
 - o Hikayat Bayan Budiman

- Menghasilkan undang-undang bertulis:
 - o Hukum Kanun Melaka
 - o Undang-undang Laut Melaka
- Istana menjadi tempat penyimpanan buku-buku
- Istana dijadikan tempat persidangan & perdebatan alim ulama
- Bahasa Melayu dijadikan bahasa ilmu pengetahuan

Contoh Soalan 1

Istana memainkan peranan yang penting dalam menjadikan Melaka pusat kegiatan ilmu.

Antara yang berikut, yang manakah benar tentang peranan istana Melaka?

- I Menjadi tempat penyimpanan buku-buku
 - II Menjadi tempat persidangan & perdebatan alim ulama
 - III Tempat penginapan untuk golongan cendekiawan
 - IV Menjadi tempat menterjemah karya-karya Arab dan Parsi
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Contoh Soalan 2

Antara yang berikut, yang manakah karya yang dihasilkan di istana Melaka?

- I Hikayat Hang Tuah
 - II Hikayat Bayan Budiman
 - III Sejarah Melayu
 - IV Tuhfat al-Nafis
- A I dan II
B I dan III
C II dan III
D III dan IV

5.6 Perluasan Kuasa

Isi Penting

- Cara perluasan kuasa
 - o Penaklukan
 - o Perkahwinan politik
 - o Kerajaan rela bernaung di bawah Melaka
 - o Memberikan bantuan
- Kebijaksanaan pemimpin:
 - o **Sultan Muzaffar Shah**

- Menguasai Pahang, Inderagiri, & Kampar
- Menjalinakan hubungan diplomatik dengan China
- o **Sultan Mansor Shah**
 - Menguasai Bernas, Perak, & Siak
- o **Sultan Alauddin Riayat Shah**
 - Warak, mementingkan pentadbiran & mencintai keamanan
 - Gagah, berjaya menangani masalah jenayah di Melaka
- o **Tun Perak**
 - Berjaya mematahkan dua serangan Siam
 - Kesetiaan kepada sultan

Contoh Soalan 1

- Mementingkan keamanan
- Menangani masalah jenayah di Melaka

Pernyataan di atas merujuk kepada

- A Sultan Muzaffar Shah
B Sultan Mansor Shah
C Sultan Alauddin Riayat Shah
D Sultan Mahmud Shah

Contoh Soalan 2

Empayar Melaka merangkumi hampir semua kawasan di sekitar Selat Melaka.

Antara yang berikut, yang manakah cara Melaka meluaskan kuasanya?

- I Penaklukan
 - II Perkahwinan politik
 - III Memberikan bantuan
 - IV Rundingan
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Jawapan:

- 5.1** 1. D 2. A 3. A 4. B 5. C
6. B
5.2 1. A 2. A 3. C 4. B 5. C
6. C
5.3 1. B 2. B
5.4 1. C 2. B 3. B
5.5 1. B 2. A
5.6 1. C 2. A

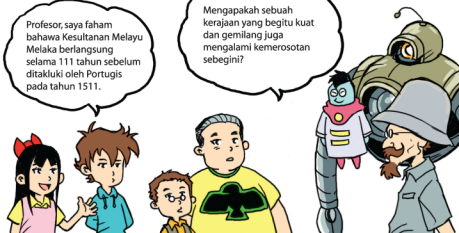
Bab 6

Kemerosotan Melaka

Profesor, saya faham bahawa Kesultanan Melayu Melaka berlangsung selama 111 tahun sebelum ditakluki oleh Portugis pada tahun 1511.

Mengapakah sebuah kerajaan yang begitu kuat dan gemilang juga mengalami kemerosotan sebegini?

6.1 Kelemahan Kepemimpinan

Kemerosotan Melaka berpunca daripada beberapa faktor. Faktor yang paling utama ialah kelemahan kepemimpinan yang berlaku semasa pemerintahan Sultan Mahmud Shah.

Selepas Tun Perak meninggal dunia, Tun Mutahir dilantik sebagai Bendahara.

Tun Mutahir yang berasal dari keturunan India Muslim mengamalkan sikap pilih kasih dalam pentadbirannya.

Tidak lama kemudian, Sultan Mahmud Shah menyedari bahawa baginda telah melakukan kesilapan besar.

Baginda telah menyerahkan pemerintahan negeri kepada puteranya, Raja Ahmad yang lemah dan tidak cekap. Keadaan bertambah buruk apabila pengganti Bendahara ialah Tun Perpatih Putih yang sudah uzur.

Semasa pemerintahan Raja Ahmad, sistem cukai berkeutamaan tidak lagi diamalkan. Kadar cukai yang tinggi menyebabkan pedagang asing mula beralih ke pelabuhan lain seperti Aceh, Bentan, Patani, dan Brunei.

6.2 Masalah Perpaduan

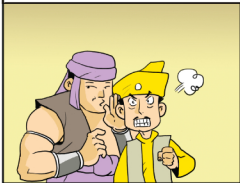
Pelantikan Tun Mutahir menimbulkan rasa tidak puas hati dalam kalangan pembesar Melayu.

Persaingan pengaruh antara orang Melayu dengan golongan India-Muslim menjadi semakin hebat. Laksamana Khoja Hassan telah cuba merebut kuasa dengan Bendahara Tun Mutahir.

Untuk menjatuhkan Tun Mutahir, Raja Mendaliar telah menfitnah Tun Mutahir cuba mengatasi kekayaan Sultan Mahmud Shah dan berjaya menghapuskan Tun Mutahir.

Konflik antara pembesar Melayu dengan pembesar India-Muslim menjadikan rakyat Melaka berpecah-belah dan tidak bersatu.

Walaupun senjata tentera Melaka sangat mencukupi, tetapi semua senjata itu merupakan senjata tradisional yang kurang berkesan.

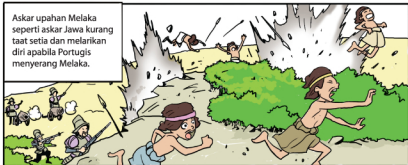

6.3 Kelemahan Askar Melaka

Sebaliknya, tentera Portugis dilengkapi dengan senjata api yang lebih moden seperti meriam dan senapang. Askar Portugis juga lebih bersistematik dan terlatih.

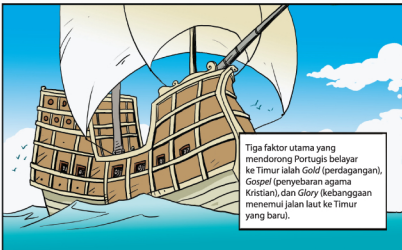
Askar upahan Melaka seperti askar Jawa kurang taat setia dan melarikan diri apabila Portugis menyerang Melaka.

Portugis ialah bangsa Eropah yang pertama berlayar ke Timur pada kurun ke-15.

Sekarang biar saya menceritakan faktor-faktor yang mendorong Portugis menyerang Melaka.

6.4 Kedatangan Portugis

Putera Henry merupakan seorang ahli pelayaran yang telah banyak memberikan galakan kepada orang Portugis untuk belayar ke Timur.

Putera Henry juga menubuhkan sekolah pelayaran di Portugal. Galakan daripada Putera Henry mencetuskan kegigihan dan keberanian orang Portugis untuk menjelajah ke Timur.

1498, Vasco da Gama telah tiba di India.

1509, Lopez de Sequeira telah tiba di Melaka.

1488, Bartholomew Diaz berjaya tiba di Tanjung Harapan.

Meneruskan Perang Salib merupakan hasrat orang Portugis sekian lama ini. Mereka ingin menghapuskan kerajaan Islam di Timur, terutamanya Melaka yang menjadi pusat perkembangan dan penyebaran agama Islam.

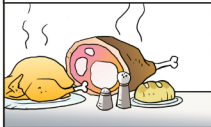
Orang Portugis juga ingin menguasai perdagangan rempah yang dimonopoli oleh pedagang Islam.

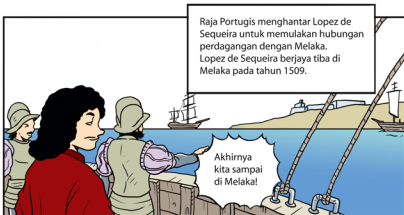
Perdagangan rempah ratus seperti lada hitam, kayu manis, bunga cengkih, dan buah pala sangat menguntungkan. Pada masa itu, Melaka merupakan pusat pembekalan rempah ratus yang paling penting di Asia Tenggara.

Portugis berpendapat bahawa dengan menguasai Melaka, mereka akan dapat menguasai perdagangan rempah ratus.

Rempah ratus diperlukan untuk mengawet dan menyedapkan makanan. Rempah ratus juga boleh digunakan untuk memanaskan badan pada musim sejuk.

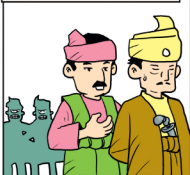

Akan tetapi, pedagang dari Jawa dan Gujerat berpendapat bahawa kedatangan Portugis adalah untuk menguasai perdagangan rempah ratus dan mengembangkan agama Kristian.

Pedagang-pedagang ini membuat aduan kepada Bendahara Tun Mutahir. Tun Mutahir bersetuju dengan pendapat mereka, lalu menasihati Sultan Mahmud Shah untuk menangkap orang Portugis.

Atas nasihat Tun Mutahir, Sultan Mahmud Shah telah menangkap semua orang Portugis, termasuk pegawai kanan, Ruy de Araujo. Beberapa orang Portugis yang cuba melawan turut dibunuh.

Lopez de Sequeira dan beberapa orang pengikutnya berjaya melarikan diri ke Goa.

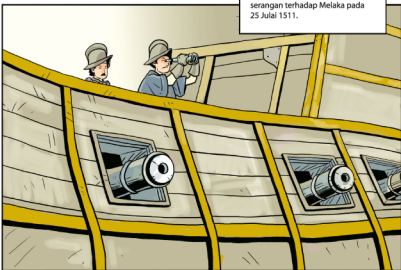

Tentera Portugis telah mendapatkan maklumat tentang pertahanan Melaka daripada seorang pedagang India yang bernama Ninachatu.

Selepas membuat persediaan, tentera Portugis mula melancarkan serangan terhadap Melaka pada 25 Julai 1511.

Tentera Portugis memusnahkan semua kapal dagang di pelabuhan Melaka.

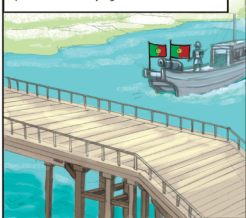

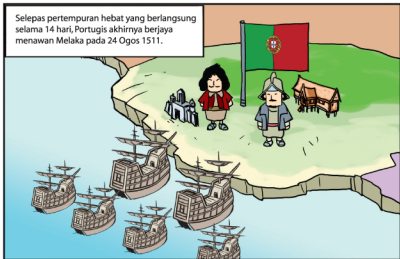
Ruy de Araujo telah membekalkan maklumat pertahanan Melaka yang lebih terperinci kepada tentera Portugis.

Para 10 Ogos 1511, Portugis melancarkan serangan kedua. Tumpuan mereka ialah menguasai jambatan di Sungai Melaka untuk memutuskan laluan pembekalan Melaka yang utama.

Selepas pertempuran hebat yang berlangsung selama 14 hari, Portugis akhirnya berjaya menawan Melaka pada 24 Ogos 1511.

Sultan Mahmud Shah dan keluarganya berundur ke Muar, Pahang, dan kemudiannya ke Bentan.

Di Bentan, Sultan Mahmud Shah menyusun semula tentera dan kuasanya. Puteranya Raja Ahmad mangkat di Bentan.

Beta pasti akan merampas Melaka kembali!

Bersambung ...

PETA MEMORI

BAB 6 KEMEROSOTAN MELAKA

Faktor Dalam

Kelemahan Pemimpin

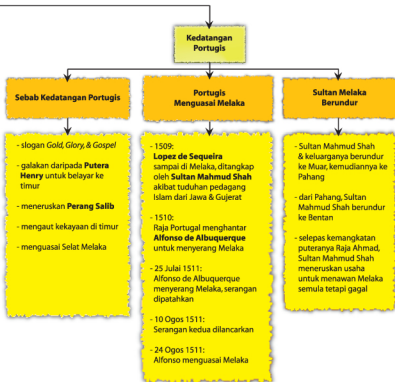
- **Tun Mutahir** pilih kasih
- kesilapan **Sultan Mahmud Shah** menyerahkan pemerintahannya kepada puteranya Raja Ahmad
- pemerintahan **Sultan Ahmad Shah** yang tidak cekap
- **Bendahara Tun Perpatih Putih** yang menggantikan Tun Mutahir sudah uzur
- sistem cukai berkeutamaan tidak diamalkan

Masalah Perpaduan

- pelantikan Tun Mutahir sebagai bendahara menimbulkan persaingan antara orang Melayu dengan orang India-Muslim
- **Laksamana Khoja Hassan** berebut pengaruh dengan Tun Mutahir
- **Raja Mendelliar** menfitnah Tun Mutahir cuba mengatasi sultan
- rakyat berpecah-belah & tidak bersatu

Kelemahan Askar Melaka

- menggunakan senjata tradisional
- askar kurang berlatih & kurang berstruktur
- askar upahan Melaka dari Jawa tidak taat setia
- askar Portugis lebih terlatih

TEKNIK MENJAWAB SOALAN

6.1 Kelemahan Kepemimpinan

Isi Penting

- **Tun Mutahir** yang berketurunan India-Muslim menggantikan Tun Perak sebagai bendahara & mengamalkan pilih kasih.
- **Sultan Mahmud Shah** salah jatuhkan hukuman mati kepada keluarga Tun Mutahir.
- Sultan Mahmud Shah menyerahkan pemerintahannya kepada **Raja Ahmad** yang tidak cekap.
- **Bendahara Tun Perpatih Putih** yang menggantikan Tun Mutahir sudah uzur.
- Sistem cukai berkeutamaan tidak diamalkan.

Kesilapan Am

Silap	Benar
Tun Mutahir mencetuskan rasa tidak puas hati dalam kalangan pembesar kerana dia berketurunan India-Muslim	Tun Mutahir mencetuskan rasa tidak puas hati di kalangan pembesar kerana dia mengamalkan pilih kasih.

Contoh Soalan 1

Bendahara Tun Perak digantikan oleh Tun Mutahir.

Mengapakah pelantikan Tun Mutahir sebagai bendahara mencetuskan rasa tidak puas hati di kalangan pembesar?

- A Tun Mutahir berketurunan India-Muslim
- B Tun Mutahir tidak cekap
- C Tun Mutahir sudah uzur
- D Tun Mutahir mengamalkan pilih kasih

Contoh Soalan 2

Tun Perpatih Putih menggantikan Tun Mutahir sebagai bendahara selepas Tun Mutahir dihukum mati oleh Sultan Mahmud Shah.

Mengapakah pelantikan Tun Perpatih Putih tidak berupaya memulihkan kelemahan pentadbiran Melaka?

- A Tun Perpatih Putih pilih kasih
- B Tun Perpatih Putih tidak cekap
- C Tun Perpatih Putih sudah uzur
- D Tun Perpatih Putih tiada sokongan dari kalangan pembesar

Contoh Soalan 3

Sejarawan menganggap penyerahan pemerintahan Sultan Mahmud Shah kepada Raja Ahmad sebagai suatu kesilapan.

Mengapakah sejarawan berpendapat seperti pernyataan di atas?

- A Raja Ahmad seorang raja yang lemah dan tidak cekap
- B Raja Ahmad bukan anak gahara
- C Raja Ahmad bukan putera Sultan Mahmud Shah
- D Raja Ahmad tiada sokongan daripada kalangan pembesar

Contoh Soalan 4

Sistem cukai berkeutamaan tidak diamalkan lagi selepas Raja Ahmad mengambil alih pemerintahan Melaka.

Apakah kesan daripada peristiwa di atas?

- A Pedagang berasa gembira kerana dilayan dengan sama rata
- B Pedagang memilih pelabuhan lain untuk berdagang
- C Pedagang membayar cukai yang lebih rendah
- D Perdagangan di Melaka berkembang dengan pesat

6.2 Masalah Perpaduan

Isi Penting

- Pelantikan **Tun Mutahir** sebagai bendahara menimbulkan persaingan

antara pembesar Melayu dengan pembesar India-Muslim.

- **Laksamana Khoja Hassan** cuba merebut kuasa dengan Tun Mutahir.
- **Raja Mendelihar** menfitnah Tun Mutahir cuba mengatasi kekayaan sultan.
- **Sultan Mahmud Shah** menjatuhkan hukuman mati kepada keluarga Tun Mutahir.
- Rakyat berpecah-belah & tidak bersatu.

Contoh Soalan 1

"Kekayaan Bendahara Tun Mutahir sudah melepasi Tuanku."

Siapakah antara pembesar berikut yang menyatakan perkara ini kepada Sultan Mahmud Shah?

- A Laksamana Khoja Hassan
- B Raja Mendelihar
- C Raja Ahmad
- D Tun Perpatih Putih

6.3 Kelemahan Askar Melaka

Isi Penting

- Menggunakan senjata tradisional.
- Askar kurang berlatih & kurang berstruktur.
- Askar upahan Melaka dari Jawa tidak taat setia.
- Askar Portugis lebih terlatih.

Kesilapan Am

Silap	Benar
Bilangan askar Melaka adalah lebih kurang daripada askar Portugis.	Bilangan askar Melaka adalah jauh lebih banyak daripada askar Portugis.
Askar Melaka tidak mempunyai senjata yang mencukupi.	Askar Melaka mempunyai senjata yang mencukupi, tetapi semuanya senjata tradisional.

Contoh Soalan 1

Salah satu faktor Melaka jatuh kepada Portugis ialah kelemahan askarnya.

Apakah kelemahan askar Melaka yang dinyatakan di atas?

- I Menggunakan senjata tradisional
- II Askar kurang berlatih
- III Bilangan askar kurang
- IV Askar upahan tidak taat setia
- A I, II, dan III
- B I, II, dan IV
- C I, III dan IV
- D II, III dan IV

6.4 Kedatangan Portugis

Isi Penting

- Sebab kedatangan Portugis
 - o Slogan *Gold, Glory, & Gospel*
 - o Galakan daripada **Putera Henry** untuk berlayar ke Timur
 - o Meneruskan **Perang Salib**
 - o Mengaut kekayaan di Timur
 - o Menguasai Selat Melaka
- Portugis menguasai Melaka
 - o 1509: **Lopez de Sequeira** sampai di Melaka, ditangkap oleh Sultan Mahmud Shah akibat tuduhan pedang Islam dari Jawa & Gujerat
 - o 1510: Raja Portugal menghantar **Alfonso de Albuquerque** untuk menyerang Melaka
 - o 25 Julai 1511: Alfonso menyerang Melaka, serangan dipatahkan
 - o 10 Ogos 1511: Alfonso melancarkan serangan kedua
 - o 24 Ogos 1511: Alfonso menguasai Melaka
- Sultan Melaka berundur
 - o Sultan Mahmud Shah & keluarganya berundur ke Muar → Pahang → Bentan.

Kesilapan Am

Silap	Benar
Portugis menewaskan Melaka dengan mudah.	Pertempuran yang sengit antara Portugis dan Melaka berlangsung hampir satu bulan.

Contoh Soalan 1

Antara yang berikut, yang manakah masalah yang dihadapi oleh Melaka semasa kedatangan Portugis?

- I Masalah kewangan
 - II Pucuk pemimpin yang lemah
 - III Askar yang kurang terlatih
 - IV Perpecahan perpaduan rakyat
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Contoh Soalan 2

Antara yang berikut, yang manakah perkara yang membantu tentera Portugis menawan Melaka?

- I Mendapat bantuan daripada saudagar China
 - II Mendapat bantuan daripada saudagar Jawa
 - III Mendapat maklumat pertahanan daripada saudagar India
 - IV Mendapat maklumat pertahanan daripada saudagar Gujarat
- A I dan II
B I dan III
C II dan III
D III dan IV

Contoh Soalan 3

Alfonso de Albuquerque mengemukakan tiga tuntutan kepada Sultan Melaka pada tahun 1510.

Antara yang berikut, apakah tuntutan yang dikemukakan oleh Alfonso de Albuquerque?

- I Membebaskan semua tawanan Portugis
 - II Mengharamkan pedagang Islam di Melaka
 - III Membayar ganti rugi kepada Portugal
 - IV membenarkan orang Portugis Membina sebuah kubu di Melaka
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Contoh Soalan 4

Sultan Mahmud Shah menyambut Lopez de Sequeira dengan baik pada mulanya, tetapi menangkapnya kemudian.

Berdasarkan pernyataan di atas, apakah sebab Sultan Mahmud Shah berbuat demikian?

- A Lopez de Sequeira melanggar undang-undang Melaka
- B Lopez de Sequeira tidak hormat kepada pembesar Melaka
- C Tuduhan pedagang Islam dari Gujarat
- D Tuduhan Raja Mendellar

Contoh Soalan 5

Alfonso de Albuquerque berjaya menawan Melaka dalam satu bulan.

Apakah faktor yang membolehkan Portugis menawan Melaka dalam masa yang singkat?

- I Menggunakan senjata yang moden
 - II Mempunyai askar yang terlatih
 - III Perpecahan rakyat Melaka
 - IV Bilangan askar Melaka yang kurang
- A I, II, dan III
B I, II, dan IV
C I, III dan IV
D II, III dan IV

Jawapan:

- 6.1** 1. D 2. C 3. A 4. B
6.2 1. B
6.3 1. B
6.4 1. D 2. B 3. C 4. C 5. A

Dapatkan buku-buku pilihan anda melalui online. Jimat, mudah, dan selamat!

Siri buku rujukan ini nampaknya bagus, tetapi sudah kehabisan stok untuk subjek yang lain.

Mudah saja. Kamu boleh melayari laman web, www.PelangiBooks.com, untuk membelinya!

Kamu hanya memerlukan sebuah komputer yang dipasangkan talian Internet.

Penempatan boleh dibuat dalam satu klik saja melalui www.PelangiBooks.com.

Bagaimanakah pula dengan pembayarannya? Adakah cara ini selamat?

Kamu boleh membayar dengan beberapa cara. Antaranya ialah

- Deposit tunai melalui bank
- Kad kredit (Visa/Mastercard)
- Transaksi online (Maybank2u, PBeBank)
- Wang Pos

Setelah pembayaran dibuat, pekerja-pekerja PelangiBooks.com yang berdedikasi akan menyediakan penghantaran secepat mungkin. Sebarang pertanyaan mengenai status penempatan boleh dibuat menerusi talian perkhidmatan pelanggan.

Akhirnya, saya mendapat satu koleksi yang lengkap!

Segalanya di www.PelangiBooks.com!